לְכָל צַד פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, (כב) כְּשֵׁרָה עַל הָאִצְטַבָּא, (כג) אֲפִלּוּ אִם גָּבוֹהַּ יוֹתֵר (ז) מֵעֲשָׂרָה, וְאִם יֵשׁ בֵּינָהּ לַכֹּתֶל אַרְבַּע אַמּוֹת, פְּסוּלָה, (כד) [נ]אֲפִלּוּ הָאִצְטַבָּא גָּבוֹהַּ (ח) עֲשָׂרָה: ח (כה) [ס]סֻכָּה שֶׁאֵינָהּ גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים, פְּסוּלָה: ט [ע]הָיְתָה גְּבוֹהָה מֵעֲשָׂרָה, (כו) וְהוּצִין יוֹרְדִין לְתוֹךְ עֲשָׂרָה, אֲפִלּוּ אִם חַמָּתָן מְרֻבָּה מִצִּלָּתָן, פְּסוּלָה. [פ]אֲבָל אִם (ט) (כז) הַנּוֹיִין יוֹרְדִין לְתוֹךְ עֲשָׂרָה, אֵינָם פּוֹסְלִים: י [צ]הָיְתָה נְמוּכָה מֵעֲשָׂרָה, (כח) וְחָקַק בָּהּ לְהַשְׁלִימָהּ לַעֲשָׂרָה, וְיֵשׁ בַּחֲקָק שִׁעוּר הֶכְשֵׁר סֻכָּה, אִם אֵין בֵּין חֲקָק לַכֹּתֶל (כט) שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, (י) כְּשֵׁרָה, (ל) יֵשׁ בֵּינֵיהֶם שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, (יא) פְּסוּלָה:

תרלד שֶׁלֹּא תִּהְיֶה פָּחוֹת מִן שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א * [א]סֻכָּה שֶׁאֵין בָּהּ (א) [א] (א) שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה,

נ כְּרָבָא שָׁם (ד:) דְּלֹא אָמְרִינַן גּוּד אַסִּיק מְחִצְּתָא, דְּבָעִינַן מְחִצּוֹת הַנִּכָּרוֹת. ס מִשְׁנָה שָׁם רֵישׁ סֻכָּה. ע שָׁם בַּגְּמָרָא ד׳ (ע״א). פ מֵימְרָא שָׁם י׳ (ע״ב). צ שָׁם בַּגְּמָרָא ד׳.

א מֵימְרָא דְּרַב הוּנָא סֻכָּה ג׳ (ע״א) וּכְפַרוּשׁ הָרֹא״ש שָׁם (פ״א סי׳ א) וְרִי״ף בְּסוֹף פֶּרֶק ב׳ (יג.) וּבַגְּמָרָא (ט״ו) [ט״ז.].

בְּאֵר הֵיטֵב

ז (ז) **מֵעֲשָׂרָה.** וְלָא אָמְרִינַן דְּאָז הָוֵי אִצְטַבָּא רְשׁוּת אַחֵר: (ח) **עֲשָׂרָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ הֶכְשֵׁר סֻכָּה בְּאוֹתוֹ אִצְטַבָּא, הָוֵי אָמְרִינַן גּוּד אַסִּיק מְחִצָּה עַל הָאִצְטַבָּא, קָמַשְׁמַע לָן דְּלֹא אָמְרִינַן כֵּן. וְעַיֵּן ט״ז (סק״ט): **ט** (ט) **הַנּוֹיִין.** וְהוּא הַדִּין כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ חָשׁוּב אֹהֶל. שִׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (ו. אות א לשון ריא״ז): **י** (י) **כְּשֵׁרָה.** דְּהַיְנוּ בְּתוֹךְ הַחֲקָק, וְלֹא חוּצָה לוֹ, עַיֵּן ט״ז (ס״ק יא) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח): (יא) **פְּסוּלָה.** וְלָא אָמְרִינַן דֹּפֶן עֲקֻמָּה, דְּלָא מִקְּרֵי דֹּפֶן כְּלָל, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה:

א (א) **שִׁבְעָה.** עַיֵּן ט״ז (סק״א) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) שֶׁהִגִּיהוּ בַּתּוֹסָפוֹת דַּף ג׳ עַמּוּד א׳ דִּבּוּר הַמַּתְחִיל (לא נצרכה) לָאו פִּרְכָא הִיא וְכוּ׳ דְּדִלְמָא אֲרֻכָּה טוּבָא אֲבָל לֹא הָיְתָה רְחָבָה

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] **שִׁבְעָה.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בִּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ (ג. ד״ה בתוספות) שֶׁכָּתַב לְיַשֵּׁב דַּעַת הַתּוֹסָפוֹת כַּנּוּסָח שֶׁלְּפָנֵינוּ וּכְשִׁיטַת הַבַּ״ח (ס״ב). וְהַבִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק״א) כָּתַב שֶׁמָּצָא בַּתּוֹסָפוֹת עַל קֶלֶף יָשָׁן כַּנֻּסְחָא שֶׁלְּפָנֵינוּ, וְעַיֵּן שָׁם דְּגַם הַבַּ״ח גּוּפֵהּ כָּתַב לְהַחְמִיר לְמַעֲשֶׂה, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּדְבַר שְׁמוּאֵל סִימָן (שמ״ה) [ש״ס] שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן שֶׁכֵּן אָנוּ מוֹרִין וּמַחְמִירִין בִּמְדִינוֹת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּמִשָּׁם וּלְהַלָּן אִי אֶפְשָׁר לְהַכְשִׁיר אַגַּבָּהּ דְּאִצְטַבָּא כְּדִלְעֵיל, (כא) דְּהָא לֵיכָּא שָׁם סְכָךְ כָּשֵׁר, שֶׁהֲרֵי עָשִׂיתָ לַסְּכָךְ דֹּפֶן, וְאִם כֵּן הוּא יוֹשֵׁב תַּחַת הַדֹּפֶן. (כג) וּמִכָּל מָקוֹם לְצַד הַפֶּתַח מֻתָּר לֵישֵׁב אַף לְהַלָּן מִן הָאִצְטַבָּא, דְּשָׁם יֵשׁ סְכָךְ, רַק שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים, וְשַׁפִּיר מִתְכַּשֵּׁר אַגַּבָּהּ דְּאִצְטַבָּא, וְכִבְסָעִיף שֶׁלִּפְנֵי זֶה: **ז** (כב) **כְּשֵׁרָה עַל הָאִצְטַבָּא.** כַּנַּ״ל מִתּוֹרַת דֹּפֶן עֲקֻמָּה. (כג) וְאַשְׁמוּעִינַן הָכָא דְּגַם בְּכַמָּה רוּחוֹת בְּבַת אַחַת אָמְרִינַן דֹּפֶן עֲקֻמָּה בְּעִנְיָנֵנוּ: (כג) **אֲפִלּוּ אִם גָּבוֹהַּ וְכוּ׳.** וְלֹא אָמְרִינַן דִּבְגֹבַהּ כָּזֶה הִיא חוֹלֶקֶת רְשׁוּת לְעַצְמָהּ וְאֵין הַכְּתָלִים שַׁיָּכִים לָהּ כְּלָל: (כד) **אֲפִלּוּ הָאִצְטַבָּא גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה.** קָא מַשְׁמַע לָן לְאַפּוּקֵי מִמַּאי דְּסָלְקָא דַּעְתִּין בַּשַּׁ״ס (ד:) דִּבְגֹבַהּ כָּזֶה אֵינָהּ צְרִיכָה כְּלָל לִכְתָלִים שֶׁל סֻכָּה, דְּאִית לָהּ כְּתָלִים דִּידָהּ, דְּאָמְרִינַן גּוּד [הַשָּׁפָה שֶׁל הָאִצְטַבָּא] אַסִּיק מְחִצְּתָא, וְדָפְנֵי הָאִצְטַבָּא הֵם דָּפְנוֹתֶיהָ לַסֻּכָּה, קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא אָמְרִינַן הָכִי, דִּבְסֻכָּה בָּעִינַן שֶׁיְּהֵא מְחִצּוֹתֶיהָ נִכָּרוֹת: **ח** (כה) **סֻכָּה שֶׁאֵינָהּ גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר הֶחָלָל שֶׁלָּהּ מִן הַקַּרְקַע עַד הַסְּכָךְ: **ט** (כו) **וְהוּצִין וְכוּ׳.** וַהֲוָה אֲמִינָא (כד) כֵּיוָן דְּאֵין עִקַּר הַסְּכָךְ לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה אֶלָּא קְצוֹת הַסְּכָךְ, וְלֹא חֲשִׁיבִי, וְגַם אֵין בָּהֶם כְּדֵי שִׁעוּר סְכָךְ, יִהְיֶה כְּשֵׁרָה, קָא מַשְׁמַע לָן (כה) אֲפִלּוּ הָכִי פְּסוּלָה, מִשּׁוּם דְּסוֹף סוֹף קָשֶׁה לְאָדָם לָדוּר בְּסֻכָּה כָּזוֹ, וְדִירָה סְרוּחָה הִיא: (כז) **הַנּוֹיִין וְכוּ׳ אֵינָם פּוֹסְלִים.** דְּכֵיוָן דְּהֵם לְנוֹי הַסֻּכָּה, (כו) בְּטִילִי אַגַּבָּהּ דְּסֻכָּה, וְלֹא מִקְּרֵי עַל יְדֵי זֶה דִּירָה סְרוּחָה. (כז) וּמְבֹאָר בַּפּוֹסְקִים דְּהוּא הַדִּין אִם תָּלָה כֵּלִים וְכַדּוֹמֶה לָהֶם: **י** (כח) **וְחָקַק בָּהּ לְהַשְׁלִימָהּ לַעֲשָׂרָה.** וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה הַסְּכָךְ עָב, וְנָטַל מִן הַסְּכָךְ מִלְּמַטָּה עַד שֶׁנַּעֲשֵׂית גֹּבַהּ עֲשָׂרָה, כְּשֵׁרָה [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח)]: (כט) **שְׁלֹשָׁה טְפָחִים כְּשֵׁרָה.** דְּאָמְרִינַן לָבוּד, וְהָוֵי כְּמוֹ הַכְּתָלִים מַגִּיעִים עַד הַחֲקָק. וּמִכָּל מָקוֹם לֶאֱכֹל וְלִישַׁן חוּץ לַחֲקָק, בֵּין לְצַד הַפֶּתַח בֵּין לְצַד הַכְּתָלִים, (כח) יֵשׁ מִן הַפּוֹסְקִים שֶׁהֶחְמִירוּ בָּזֶה, וְלֹא מִתְכַּשֵּׁר אַגַּבָּהּ דַּחֲקָק וּכְדִלְעֵיל בְּאִצְטַבָּא בְּאֶמְצַע, דְּסוֹף סוֹף דִּירָה סְרוּחָה הִיא שָׁם, כֵּיוָן שֶׁהִיא פְּחוּתָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים: (ל) **יֵשׁ בֵּינֵיהֶם שְׁלֹשָׁה טְפָחִים פְּסוּלָה.** וְלֹא מִתְכַּשֵּׁר מִשּׁוּם דֹּפֶן עֲקֻמָּה [דְּהַיְנוּ כְּאִלּוּ הַדֹּפֶן נֶעֱקָם לְמַעְלָה עַד הַמָּקוֹם שֶׁכְּנֶגֶד הַחֲקָק], (כט) שֶׁכָּל שֶׁאֵינֶנָּה גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים, אֵינֶנָּה דֹּפֶן, וְלֹא נֶאֶמְרוּ בָּהּ הִלְכוֹת דֹּפֶן:

א (א) **שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה.** דְּזֶהוּ הַשִּׁעוּר שֶׁמַּחֲזִיק (א) רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ שֶׁל אָדָם וְשֻׁלְחָן טֶפַח. וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים (ג) שֶׁהִסְכִּימוּ דְּבֵין בָּאֹרֶךְ וּבֵין בָּרֹחַב לֹא יֶחְסַר מִשִּׁבְעָה טְפָחִים, וְעַל כֵּן אִם בְּצַד אֶחָד פָּחוֹת מִשִּׁבְעָה טְפָחִים, וּבַצַּד הַשֵּׁנִי אָרֹךְ הַרְבֵּה יוֹתֵר, לֹא מְהַנֵּי לָזֶה. כָּתַב

בֵּאוּר הֲלָכָה

דְּלֹא הָוֵי מִעוּט. וּמִן הָרֹא״ש (פ״א סי׳ ב) לֵיכָּא לְאוֹכוֹחֵי מִידִי. וְעַיֵּן בְּהָרַב הַמַּגִּיד פֶּרֶק (ה׳) [ד׳] מֵהִלְכוֹת סֻכָּה (הי״ג) שֶׁכָּתַב דְּדַעַת הָרַמְבַּ״ם דְּלֹא הָוֵי מִעוּט. וְכָל זֶה דְּלֹא כַּעֲטֶרֶת זְקֵנִים:

א * **סֻכָּה שֶׁאֵין בָּהּ שִׁבְעָה וְכוּ׳. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״א) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּאִם בְּמָקוֹם אֶחָד יֵשׁ קֶרֶן וְכוּ׳. וְהִנֵּה בְּבִגְדֵי יָשָׁע וּבְבִכּוּרֵי יַעֲקֹב** (סק״ב) **פִּקְפְּקוּ מְאֹד עַל רְאָיָתוֹ מִקִּיטוֹנִיּוֹת,** דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּקִיטוֹנִיּוֹת הוּא חֶדֶר בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְהַמְּחִצָּה מַפְסֶקֶת, וְרַק שֶׁפָּתוּחַ לְסֻכָּה גְּדוֹלָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא שֶׁאֵין חִלּוּק כְּלָל, אֶפְשָׁר דְּנִתְבַּטֵּל לְגַבֵּי סֻכָּה גְּדוֹלָה. [וְהִנֵּה מַה דְּהֵבִיא בְּבִכּוּרֵי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כא) פּוֹסְקִים: (כג) דָּגוּל מֵרְבָבָה וּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ו) וּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״ח), וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״ו): **ז** (כג) גְּמָרָא (שם). **וְגַם כָּאן לָאו דַּוְקָא עַל הָאִצְטַבָּא, דִּבְמָקוֹם שֶׁאֵין דֹּפֶן כְּגוֹן נֶגֶד הַפֶּתַח, מֻתָּר מִטַּעַם פַּסָּל. וְעַיֵּן בְּדָגוּל מֵרְבָבָה שֶׁכָּתַב דְּאִם יֵשׁ לָהּ אַרְבַּע דְּפָנוֹת וְיֵשׁ לְכָל צַד פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, כָּל הַסֻּכָּה כְּשֵׁרָה בְּיֵשׁ בָּאִצְטַבָּא שִׁעוּר סֻכָּה, [וְטַעֲמוֹ, דִּבְכָל פַּעַם יֵשׁ לוֹמַר אֲנִי מְחַשֵּׁב זֶה כְּפַסָּל הַיּוֹצֵא וְהַשְּׁאָר שָׁלֹשׁ דְּפָנוֹת כְּדֹפֶן עֲקֻמָּה]. וְעַיֵּן בְּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב** (סק״ט) **דִּמְצַדֵּד לְהַתִּיר זֶה דַּוְקָא בִּשְׁנֵי בְּנֵי אָדָם, שֶׁזֶּה יָכוֹל לְשַׁמֵּשׁ בְּצַד זֶה וְיַחְשֹׁב אוֹתָהּ כְּפַסָּל וּצְדָדִים אֲחֵרִים כְּדֹפֶן עֲקֻמָּה, וְאָדָם אַחֵר יָכוֹל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּצַד שֶׁכְּנֶגְדּוֹ כֵּן וְיַחְשֹׁב הַפַּסָּל שֶׁחֲבֵרוֹ יוֹשֵׁב תַּחְתָּיו כְּדֹפֶן וְשֶׁהוּא יוֹשֵׁב תַּחְתָּיו כְּפַסָּל הַיּוֹצֵא מִן הַסֻּכָּה** [וְזֶה מֻתָּר מִמַּה שֶּׁכָּתַב הַטּוּר בְּסִימָן תרל״ב וְהוּבָא שָׁם בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ד׳], **וּבְאָדָם אֶחָד צָרִיךְ עִיּוּן.** וְעַיֵּן שָׁם בְּתוֹסְפוֹת בִּכּוּרִים: **ט** (כד) רַ״ן (א: ד״ה היתה): (כה) **וּמַשְׁמַע מֵהַמְחַבֵּר דַּאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד פְּסוּלָה,** וְכֵן הֶעְתִּיק בְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (ד. ד״ה היתה גבוהה עשרה), וְכֵן כָּתַב הָרִי״ץ גִּיאוּת וְהָרִיטְבָּ״א (שם ד״ה האי). וּלְאַפּוּקֵי מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (פ״ה ה״ב) דְּמַשְׁמַע לִכְאוֹרָה מִנֵּהּ דְּאֵינָהּ אֶלָּא זְהִירוּת בְּעָלְמָא, וּכְדִירָה סְרוּחָה מַמָּשׁ הִיא דְּהַיְנוּ שֶׁהַסְּכָךְ רֵיחָהּ רַע, דְּלֹא פָּסַל שָׁם הָרַמְבַּ״ם גַּם כֵּן בְּדִיעֲבַד. **וְעַיֵּן מְאִירִי** (שם ד״ה היתה גבוהה עשרה) **שֶׁהֵבִיא דַּעוֹת בָּזֶה:** (כו) רִיטְבָּ״א (י: ד״ה אתמר): (כז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) בְּשֵׁם שִׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (ו. אות א לשון ריא״ז), עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. **וְכָתַב בִּפְרִי מְגָדִים, וְאֶפְשָׁר דְּאַף נוֹי מִמִּין סֻכָּה, כְּגוֹן שׁוֹשַׁנִּים וַעֲשָׂבִים נָאִים, אֵין מְמַעֲטִין הַשִּׁעוּר שֶׁל עֲשָׂרָה טְפָחִים, כֵּיוָן שֶׁתְּלָאָן לְנוֹי:** **י** (כח) טוּר וּבַ״ח (ס״ח) וּדְרִישָׁה (פרישה סק״א) וְט״ז (ס״ק יא): (כט) גְּמָרָא (ד:):

א (א) דְּגַבְרָא בְּאַמְּתָא יָתִיב [הָרֹא״ש (פ״א סי׳ א)]. וְלִכְאוֹרָה הֲרֵי אָדָם יוֹשֵׁב בְּשִׁשָּׁה טְפָחִים, וְטֶפַח לְשֻׁלְחָנוֹ, וְדֵי בְּשִׁשָּׁה עַל שִׁבְעָה. וְאֶפְשָׁר דְּכֵיוָן דְּבָעִינַן שִׁבְעָה מִצַּד אֶחָד צָרִיךְ לִהְיוֹת שִׁבְעָה מִכָּל צַד, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל הָאָדָם לֵישֵׁב בְּכָל מָקוֹם וּמָקוֹם [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א)]. וּמִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א) מַשְׁמַע עוֹד טַעַם בְּשֵׁם רַשִׁ״י (ב: ד״ה ראשו), לְפִי שֶׁדֶּרֶךְ סְעוּדָתָן בַּהֲסִבָּה, וְאֵין אוֹכְלִין זְקוּפִין וְיוֹשְׁבִין כָּמוֹנוּ, לְפִיכָךְ צָרִיךְ שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה לִהְיוֹת בָּזֶה רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ וְשֻׁלְחָנוֹ [אַךְ הַפְּרִי מְגָדִים פִּקְפֵּק דְּלֹא נִמְצָא זֶה בְּרַשִׁ״י]. וַאֲפִלּוּ לְדִידָן שֶׁיּוֹשְׁבִין זְקוּפִים, וְהָוֵי סַגִּי בְּשִׁשָּׁה עַל שִׁבְעָה [דְּהַיְנוּ עִם הַשֻּׁלְחָן], מִכָּל מָקוֹם בָּעִינַן שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה, דְּבָצִיר מִזֶּה לָאו דִּירָה הִיא כְּלָל, אֶלָּא דִּירָה סְרוּחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ״ן בְּפֶרֶק ב׳ (יג. ד״ה גמ׳ הלכה). וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה פסולה): (ג) ט״ז (שם) וּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) וְחָכָם צְבִי (סי׳ קמב) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (שם), דְּלֹא כְּבַ״ח (ס״ב):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ב רַמְבַּ״ם (פ״ד ה״א). ג כְּרַבִּי יוֹחָנָן שָׁם (ז:). ד כְּרַב אַשִׁי שָׁם י׳ (ע״ב). ה מִשְׁנָה שָׁם כ״ח (ע״א) וּכְבֵית שַׁמַּאי.

* פְּסוּלָה. [ב]וּלְעִנְיַן גֹּדֶל, אֵין לָהּ שִׁעוּר (ב) לְמַעְלָה: ב [ג]אִם הִיא עֲגֻלָּה, צָרִיךְ (ג) שֶׁיְּהֵא בָּהּ כְּדֵי (ג) לְרַבֵּעַ (ד) שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה: ג [ד]יֵשׁ בָּהּ שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה, וְנָתַן בָּהּ (ה) * בְּגָדִים לְנָאוֹתָהּ, וּמְמַעֲטִים * אוֹתָהּ מִשִּׁבְעָה עַל שִׁבְעָה, * פְּסוּלָה: ד (ו) [ה]מִי שֶׁהָיָה רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בַּסֻּכָּה (ג) [ג] וְשֻׁלְחָנוֹ חוּץ לַסֻּכָּה, וְאָכַל,

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

אֵלּוּ, וְלָכֵן הֶחְמִיר בְּסֻכָּה אֲרֻכָּה יוֹתֵר עַל שְׁלֹשִׁים וּרְחָבָה יוֹתֵר עַל חֲמִשָּׁה עָשָׂר, אֲבָל לְמַעְלָה הַבָּתִּים מְמַעֲטִים וּפוֹסְלִין אֲוִיר הַסְּכָךְ, עַד שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר בָּהּ אֲוִיר מְגֻלֶּה כִּי אִם חֲמִשָּׁה טְפָחִים, עַיֵּן שָׁם: ד [ג] וְשֻׁלְחָנוֹ. עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בִּדְבַר שְׁמוּאֵל שָׁם שֶׁכָּתַב, סֻכָּה שֶׁל שִׁשָּׁה עַל שִׁשָּׁה טְפָחִים, וְיֵשׁ דֹּפֶן שֶׁעָבְיָהּ טֶפַח גָּבֹהַּ עֲשָׂרָה שֶׁעָלָיו מְסַדֵּר שֻׁלְחָנוֹ, אֵין זֶה מַשְׁלִים לְשִׁעוּר שִׁבְעָה טְפָחִים, כְּמוֹ אִם הָיָה סֻכָּתוֹ שִׁשָּׁה עַל שִׁשָּׁה וְשֻׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, אַף עַל פִּי שֶׁאוֹכֵל עָלָיו וְיוֹשֵׁב בְּתוֹךְ סֻכָּתוֹ לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָה מִן הַתּוֹרָה, וְאֵין מִצְטָרֵף טֶפַח אֶחָד מִשִּׁעוּר הַשֻּׁלְחָן לְשִׁעוּר הַסֻּכָּה כוּ׳, וְהוּא הַדִּין בָּזֶה שֶׁהַדֹּפֶן עָבְיוֹ טֶפַח, אִם לֹא בְּמָקוֹם שֶׁאוֹתוֹ הַדֹּפֶן וְהַנֶּסֶר

בַּאֵר הֵיטֵב

שִׁבְעָה טְפָחִים וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם, שֶׁצָּרִיךְ לוֹמַר וְאֵין רְחָבָה אֶלָּא שִׁבְעָה, עַיֵּן שָׁם וְקַל לְהָבִין. וְעַיֵּן יַד אַהֲרֹן (הגה״ט), וּבִתְשׁוּבַת חָכָם צְבִי סִימָן קמ״ב. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם, נִרְאֶה לִי דַּאֲפִלּוּ בְּסֻכָּה גְּדוֹלָה הַרְבֵּה, וּבְמָקוֹם אֶחָד יֵשׁ קֶרֶן אֶחָד מָשׁוּךְ לִפְנִים שֶׁאֵין בּוֹ שִׁבְעָה, אָסוּר לֵישֵׁב שָׁם, כֵּיוָן שֶׁהַמָּקוֹם צַר לוֹ לָשֶׁבֶת שָׁם, עַיֵּן שָׁם: ב (ג) לְרַבֵּעַ. וְחוּט סוֹבֵב עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה טְפָחִים וּשְׁנֵי חֳמָשִׁים, הָוֵי שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ואם היא עגולה), וְעַיֵּן טַ״ז (סק״ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): ד (ג) וְשֻׁלְחָנוֹ. נִרְאֶה לִי דְּאִם מִקְצָת שֻׁלְחָנוֹ עוֹמֵד בַּסֻּכָּה וּמִקְצָתוֹ תּוֹךְ הַבַּיִת, מֻתָּר,

בֵּאוּר הֲלָכָה

יַעֲקֹב, דְּאִם כֵּן לְדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם, הָא דְּמַכְשְׁרִינָן בְּסִימָן זֶה סֻכָּה עֲגֻלָּה כְּשֶׁיֵּשׁ לְרַבֵּעַ בְּתוֹכָהּ שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה, צָרִיךְ לְכַוֵּן לֵישֵׁב דַּוְקָא בְּאֶמְצָעָהּ מַמָּשׁ, בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ לְרַבֵּעַ שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה, דְּמִן הַצַּד שֶׁמֵּצֵר וְהוֹלֵךְ אֵין בּוֹ שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה, וְיֵשׁ לוֹ דִּין הַקֶּרֶן לְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם [וְעַיֵּן בְּמַה שֶּׁכָּתַב הַדֶּרֶךְ הַחַיִּים (דיני סוכה ס״ט) וְאַעְתִּיק דְּבָרָיו לְקַמֵּהּ], וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לֹא דָּמֵי זֶה לְזֶה, דְּשָׁם הוֹלֵךְ כָּל הָעִגּוּל מִבִּפְנִים בְּשֶׁטַח אֶחָד, וְאֵין לְחַלֵּק זֶה מִזֶּה, וְכֻלּוֹ כָּשֵׁר, דְּאֵין צַר לוֹ לָשֶׁבֶת שָׁם כְּלָל, דְּשֶׁטַח אֶחָד הוּא עִם הָרִבּוּעַ, וְלָכֵן לֹא אִשְׁתְּמִיט אֶחָד מִן הָאַחֲרוֹנִים לְחַלֵּק בָּזֶה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ, אַף דְּאֵין מְחִצָּה מַפְסֶקֶת, מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי מִנְכַּר שֶׁהַקֶּרֶן הַזֶּה חָלוּק מִן הַסֻּכָּה הַגְּדוֹלָה, וְצַר לוֹ לָשֶׁבֶת בַּקֶּרֶן הַהוּא, וְלָכֵן מַחְמִיר הַמָּגֵן אַבְרָהָם בָּזֶה]. **וְהִנֵּה בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים רָאִיתִי שֶׁהֶעְתִּיק גַּם כֵּן דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְסִיֵּם עַל זֶה, וְדַוְקָא כְּשֶׁהַקֶּרֶן אֵינוֹ רָחָב שִׁבְעָה גַּם כֵּן, אֲבָל כְּשֶׁהַקֶּרֶן רָחָב שִׁבְעָה רַק אֵינוֹ אָרֹךְ שִׁבְעָה, כָּשֵׁר,** כֵּיוָן שֶׁמְּצֹרָף לְסֻכָּה גְּדוֹלָה, תֵּדַע דְּהָא בַּעֲגֻלָּה וְיֵשׁ לְרַבֵּעַ שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה מֻתָּר לֵישֵׁב סָמוּךְ לְהַדֹּפֶן, אַף דְּבַעֲגֻלָּה סָמוּךְ לַדֹּפֶן לֵיכָּא שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה, אֶלָּא וַדַּאי כֵּיוָן דִּמְצֹרָף לַגְּדוֹלָה כָּשֵׁר, דְּבִשְׁלָמָא כְּשֶׁהַקֶּרֶן אֵינוֹ רָחָב שִׁבְעָה גַּם כֵּן, יֵשׁ לוֹמַר דְּחָשִׁיב כְּלוּל שֶׁל תַּרְנְגוֹלִים כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ רַשִׁ״י וְתוֹסָפוֹת (ב: ד״ה כמאן), וּפְסוּלָה, אֲבָל כְּשֶׁרָחָב שִׁבְעָה רַק שֶׁאֵינוֹ אָרֹךְ שִׁבְעָה, וַדַּאי דִּכְשֵׁרָה, דִּמְצֹרָף לְסֻכָּה גְּדוֹלָה, מִידִי דְּהָוֵי אִם רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בְּסֻכָּה קְטַנָּה וְשֻׁלְחָנוֹ בְּסֻכָּה גְּדוֹלָה, כֵּן נִרְאֶה לִי. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהִנֵּה רְאָיָתוֹ מִסֻּכָּה עֲגֻלָּה כְּבָר דָּחִינוּ. וּמַה שֶּׁכָּתַב מִידִי דְּהָוֵי אִם רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בְּסֻכָּה קְטַנָּה כוּ׳, תְּמִיָּה גְּדוֹלָה, דְּזֶה אֵינוֹ כָּשֵׁר רַק לְשִׁיטַת הָרִי״ף (ד.) דְּסֻכָּה שֶׁמַּחֲזֶקֶת רַק רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בַּסֻּכָּה וְשֻׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת אֵינוֹ מִפְסַל רַק מִדְּרַבָּנָן, מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִמָּשֵׁךְ אַחַר שֻׁלְחָנוֹ, וּבְזֶה שֶׁשֻּׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ הַסֻּכָּה הַגְּדוֹלָה לֵיכָּא לְמִגְזַר כְּלָל [אֲבָל לֹא מִשּׁוּם דְּמִצְטָרֵף הַקְּטַנָּה לַגְּדוֹלָה כִּסְבָרָתוֹ], אֲבָל לְדַעַת הָרַ״ן (ג: ד״ה ב״ש) וְסִיעָתוֹ דְּסֻכָּה קְטַנָּה שֶׁמַּחֲזֶקֶת רַק רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ [וְהוּא כְּשִׁשָּׁה עַל שִׁשָּׁה] יֵשׁ בָּהּ עֶצֶם הַפְּסוּל, דְּלָאו דִּירָה הִיא כְּלָל, וּפְסוּלָה מִן הַתּוֹרָה, בְּוַדַּאי לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ הָאוֹכֵל בָּהּ אַף כְּשֶׁשֻּׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ הַגְּדוֹלָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּתוֹסְפוֹת רַבִּי עֲקִיבָא [אֵיגֶר] (פרק ב מ״ז), וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם הֲלֹא כָּל דְּבָרָיו הוּא רַק לְהָרַ״ן. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דִּינָא דְּמָגֵן אַבְרָהָם דַּמְיָא לְמַאי דְּאָמְרִינַן בְּשַׁבָּת דַּף ז׳ (ע״א), דְּקֶרֶן זָוִית הַסְּמוּכָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים כֵּיוָן דְּלֹא נִיחָא תַּשְׁמִישְׁתֵּהּ אֵינוֹ מִצְטָרֵף עִם הָרְשׁוּת הָרַבִּים, אַף דְּלֵיכָּא הֶפְסֵק בֵּינֵיהֶן, וּכְכַרְמְלִית דַּמְיָא, וְהָכִי נַמִי כֵּיוָן דְּצַר לוֹ לָשֶׁבֶת שָׁם. וּמִדִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם מַשְׁמַע גַּם כֵּן דְּלֹא כְּוָתֵהּ, שֶׁכָּתַב שֶׁאֵין בּוֹ שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה, וְנִמְשָׁךְ בְּמַאֲמָר אֶחָד עִם הַקּוֹדֵם, מַשְׁמַע דְּדִינוֹ כִּשְׁאָר סֻכָּה שֶׁאֵין בָּהּ שִׁבְעָה בָּאֹרֶךְ וְשִׁבְעָה בָּרֹחַב דִּפְסוּלָה. וְעַל כֵּן **לְפִי עֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֵין לָזוּז מִדִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם. אָכֵן בִּפְרָט אֶחָד נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהָקֵל בָּזֶה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב** (שם) **וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: אַף שֶׁלֹּא מְלָאֲנִי לִבִּי לְהָקֵל לֵישֵׁב שָׁם נֶגֶד דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם, מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהַקְפִּיד שֶׁלֹּא לְהַנִּיחַ הַשֻּׁלְחָן בְּאוֹתוֹ קֶרֶן, וְלֹא חָיְשִׁינַן בָּזֶה שֶׁמָּא יִמָּשֵׁךְ אַחַר שֻׁלְחָנוֹ,** כֵּיוָן שֶׁהַרְבֵּה פּוֹסְקִים סְבִירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ בְּשֻׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת לֹא גָּזְרִינַן הָכִי, כְּדַאי הֵם לִסְמֹךְ עֲלֵיהֶם בָּזֶה. **וְדַע עוֹד דְּהָא דְּבָעִינַן הַשִּׁעוּר שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה, הוּא בְּכָל גֹּבַהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים** כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן תרל״א סָעִיף י׳ בְּהַגָּ״ה. **וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים** (מש״ז סק״ד) **דְּצָרִיךְ הַכֹּל בְּרִבּוּעַ. וְנוֹי סֻכָּה דִּמְמַעֲטִין מִן הַצַּד, הוּא גַּם כֵּן עַד גֹּבַהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים.** וְעַיֵּן לְקַמֵּהּ בְּסָעִיף ג׳ (ד״ה פסולה) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

* **פְּסוּלָה.** עַיֵּן בְּרֹא״ש (פ״א סי׳ א) הַטַּעַם, דִּלְרֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ שֶׁל אָדָם צָרִיךְ אַמָּה, דְּגַבְרָא בְּאַמְּתָא יָתִיב, וְשֻׁלְחָנוֹ מַחֲזִיק טֶפַח, וְכֵן כָּתַב הָרִיטְבָּ״א (ג. ד״ה איכא דאמרי). וְהִנֵּה יָדוּעַ הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁיֵּשׁ בֵּין הָרִאשׁוֹנִים, דִּלְהָרִי״ף (ד.) שֶׁפָּסַק כְּבֵית שַׁמַּאי בְּתַרְתֵּי מִשּׁוּם דְּחַד טַעֲמָא הוּא לְתַרְוַיְהוּ, הָא דְּאָסְרִינַן בְּמַחֲזֶקֶת רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, וְשֻׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, הוּא גַּם כֵּן רַק מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִמָּשֵׁךְ אַחַר שֻׁלְחָנוֹ, כְּמוֹ שֶׁבֵּאֵר הָרַ״ן (ג: ד״ה ואידך) לִדְבָרָיו, וּלְפִי זֶה מִן הַתּוֹרָה דַּי בְּרֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בִּלְבַד, וְהוּא שִׁעוּר שִׁשָּׁה עַל שִׁשָּׁה, וְרַבָּנָן תִּקְּנוּ שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְהַעֲמִיד הַשֻּׁלְחָן בְּתוֹךְ הַסֻּכָּה וְלֹא יִמָּשֵׁךְ אַחֲרָיו. וּלְיֶתֶר הַפּוֹסְקִים, כָּל שֶׁאֵין בּוֹ שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה שֶׁיּוּכַל לִהְיוֹת שָׁם רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ [וְשֻׁלְחָנוֹ], אֵין בּוֹ הֶכְשֵׁר סֻכָּה מִן הַתּוֹרָה, דְּלָאו דִּירָה הִיא כְּלָל כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ״ן (יג. ד״ה גמ׳). וּקְצָת קָשֶׁה לִי עַל דִּבְרֵי הַפְּרִי מְגָדִים (א״א סק״א) שֶׁכָּתַב דְּסֻכָּה שֶׁאֵין בָּהּ שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה פְּסוּלָה מִן הַתּוֹרָה, וְרֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בְּסֻכָּה גְּדוֹלָה וְשֻׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת הוּא אָסוּר רַק מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִמָּשֵׁךְ אַחַר שֻׁלְחָנוֹ, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אַרְכְּבֵהּ אַתְּרֵי רִכְשֵׁי, דְּמַאן דְּאִית לֵהּ בְּמַחֲזֶקֶת רַק רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ דִּפְסוּלוֹ מִן הַתּוֹרָה, לֵית לֵהּ הַגְּזֵרָה כְּלָל בְּיוֹשֵׁב בְּסֻכָּה גְּדוֹלָה וְשֻׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, כַּמְבֹאָר בְּרַ״ן (שם) וְיֶתֶר הַפּוֹסְקִים, וּמַאן דְּאִית לֵהּ הַךְ גְּזֵרָה, לְדִידֵהּ בְּסֻכָּה שֶׁמַּחֲזֶקֶת רַק רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, וְשֻׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, פְּסוּלוֹ הוּא רַק מִדְּרַבָּנָן, כַּנַ״ל. [וְגַם מַה שֶּׁכָּתַב דְּכָל שֶׁאֵין שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה מִן הַתּוֹרָה פְּסוּלָה, דְּהוּא הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, גַּם כֵּן לֹא נְהִירָא, דְּיָדוּעַ מַה שֶּׁכָּתַב הָרַמְבַּ״ם (בהקדמה לפירוש המשניות) דְּבַהֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי אֵין בָּהּ מַחֲלֹקֶת, וּבָזֶה פְּלִיגִי בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא]. וְאוּלַי לְדַעַת הָרַמְבַּ״ן שֶׁהֵבֵאתִי בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן (סק״ז), מַשְׁמַע קְצָת מִנֵּהּ דְּהוּא סָבַר דְּגַם לְדַעַת הָרִי״ף הוּא דְּאוֹרַיְתָא. וְיוֹתֵר נִרְאֶה שֶׁסָּמַךְ בָּזֶה עַל לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם פֶּרֶק ד׳ מֵהִלְכוֹת סֻכָּה הֲלָכָה א׳ שֶׁכָּתַב, הָיְתָה פְּחוּתָה מֵעֲשָׂרָה אוֹ מִשִּׁבְעָה עַל שִׁבְעָה אוֹ גָּבוֹהַּ מֵעֶשְׂרִים אַמָּה וְכוּ׳, הֲרֵי שֶׁכָּלַל זֶה בְּכָל פְּסוּלֵי דְּאוֹרַיְתָא, וּמִכָּל מָקוֹם דַּעְתּוֹ בְּפֶרֶק (ז׳) [ו׳] הֲלָכָה ח׳ דְּגָזְרִינַן גַּם בִּגְדוֹלָה הֵיכִי שֶׁשֻּׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת:

ג * **בְּגָדִים לְנָאוֹתָהּ וְכוּ׳. עַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים** (מש״ז סק״ב) **דְּמִסְתַּפֵּק אוּלַי מַה דִּמְמַעֲטִין מִן הַצַּד הוּא רַק מִדְּרַבָּנָן:**

* **אוֹתָהּ מִשִּׁבְעָה וְכוּ׳. עַיֵּן בַּ״ח** לְקַמָּן סִימָן תרל״ט סָעִיף ג׳ **כָּתַב הַטַּעַם כֵּיוָן דְּאָסוּר לִטְלוֹ כָּל שִׁבְעָה. וּלְפִי זֶה הֵיכִי דְּהִתְנָה דְּאֵינוֹ בּוֹדֵל כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּמֻתָּר לִטְלוֹ כְּדִלְקַמָּן** (סי׳ תרלח ס״ב), **אֵינוֹ מְמַעֵט. וְעַיֵּן בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב** לְקַמָּן סִימָן תרל״ט סָעִיף ג׳ **[דְּהוּא כָּתַב שָׁם דְּצָרִיךְ עִיּוּן בָּזֶה].** חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר:

* **פְּסוּלָה. וְעַיֵּן בְּשִׁלְטֵי גִּבּוֹרִים בְּשֵׁם רִיאַ״ז** (ו. אות א) **דִּכְלֵי תַּשְׁמִישִׁין אֵינוֹ מְמַעֵט אֲפִלּוּ מִן הַצַּד.** וְהִנֵּה הַמָּגֵן אַבְרָהָם הֶעְתִּיק דִּבְרֵי הַשִּׁלְטֵי גִּבּוֹרִים לְעֵיל בְּסִימָן תרל״ג

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (ג) כֵּן מוּכָח מִדֶּרֶךְ הַחַיִּים (דיני סוכה ס״ט), וְכֵן בֵּאַרְתִּי בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה סוכה) דְּאַף הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) מוֹדֶה בָּזֶה, וּדְלֹא כְּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״ב): (ד) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ואם היא עגולה), דְּהָא בָּעִינַן שִׁעוּר שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה בִּמְרֻבָּע, וּבְכָל מְרֻבָּע יֵשׁ בַּאֲלַכְסוֹנוֹ שְׁנֵי חֳמָשִׁין יוֹתֵר, וְעַל כֵּן אֲלַכְסוֹנוֹ שֶׁל שִׁבְעָה טְפָחִים הוּא עֲשָׂרָה טְפָחִים פָּחוֹת חֹמֶשׁ, וְכָל שֶׁיֵּשׁ בְּרָחְבּוֹ טֶפַח יֵשׁ בְּהֶקֵּפוֹ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, נִמְצָא עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה טְפָחִים וּשְׁנֵי חֳמָשִׁין. וְעַיֵּן בְּפֶרֶק קַמָּא דְּעֵרוּבִין בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה לְהָרַ״מ (מ״ה) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל הָיְתָה:

ג (ה) רַשִׁ״י (י: ד״ה ומן הצד):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרל"ד תרל"ה

* כְּאִלּוּ לֹא אָכַל בַּסֻּכָּה, (ז) * אֲפִלּוּ אִם הָיָא סֻכָּה גְּדוֹלָה, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִמָּשֵׁךְ (ח) אַחַר שֻׁלְחָנוֹ:

תרלה דִּין סֻכַּת גגב"ך וְרקב"ש. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א אסֻכָּה, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נַעֲשֵׂית לְשֵׁם מִצְוָה, כְּשֵׁרָה, וְהוּא (א) שֶׁתִּהְיֶה עֲשׂוּיָה (ו) לְצֵל, (ב) * כְּגוֹן סֻכַּת א בְּרִיתָא שָׁם ח' (ע"ב).

בֵּאוּר הֵיטֵב

דְּלֹא גְּזָרִינַן שָׁמָּא יִמָּשֵׁךְ אַחַר שֻׁלְחָנוֹ, מֵאַחַר שֶׁעּוֹמֵד מִקְצָת בַּסֻּכָּה. וְעוֹד דְּהָא דְּי בְּשֻׁלְחָן טָפַח. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב), עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן תְּשׁוּבַת דְּבַר שְׁמוּאֵל סִימָן ר"ג, וְעַיֵּן יַד אַהֲרֹן (הגה"ט):

א (ו) לְצֵל. וְלֹא לְצְנִיעוּת אוֹ לְאוֹצָר וְדִירָה, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א). וְצָרִיךְ לְחַדֵּשׁ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁהָיָה רֹאשׁוֹ וְכוּ'. וְאִם מִקְצָת שֻׁלְחָנוֹ עוֹמֵד בַּסֻּכָּה וּמִקְצָתוֹ (ו) תּוֹךְ הַבַּיִת, מֻתָּר, דְּלֹא גְּזָרִינַן בָּזֶה שֶׁמָּא יִמָּשֵׁךְ אַחַר שֻׁלְחָנוֹ. אֲבָל אִם כָּל שֻׁלְחָנוֹ בַּבַּיִת, אֲפִלּוּ (ז) הוּא יוֹשֵׁב כֻּלּוֹ בַּסֻּכָּה, וְהַסֻּכָּה הָיְתָה סֻכָּה גְּדוֹלָה, אָסוּר: (ז) אֲפִלּוּ אִם הָיָא סֻכָּה גְּדוֹלָה וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְכָל שֶׁכֵּן אִם הִיא קְטַנָּה שֶׁאֵינָהּ מַחֲזֶקֶת רַק רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, וְשֻׁלְחָנוֹ הָיָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, (ח) דְּבָזֶה בְּוַדַּאי שִׁיֵּךְ לוֹמַר שֶׁמָּא יִמָּשֵׁךְ אַחַר שֻׁלְחָנוֹ, כְּיָון דְּהַמָּקוֹם צַר לוֹ בְּסֻכָּתוֹ. וְגַם דְּהַרְבֵּה פּוֹסְקִים סוֹבְרִים דְּבָזֶה אֵינוֹ יוֹצֵא מִן הַתּוֹרָה, דְּלָאו דִּירָה הִיא כְּלָל: (ח) אַחַר שֻׁלְחָנוֹ. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ (ט) סֻכָּה בְּשָׂדֶה סָמוּךְ לְבֵיתוֹ, כְּגוֹן בַּכְּפָרִים, אָסוּר לְהוֹצִיא מִבֵּיתוֹ לַסֻּכָּה דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ כַּרְמְלִית. וְכֵן שְׁנֵי סֻכּוֹת בְּחָצֵר אֶחָד שֶׁלֹּא עֵרְבוּ עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת, אָסוּר לְטַלְטֵל מִזּוֹ לָזוֹ. וְעַל יְדֵי עִכּוּ"ם מֻתָּר:

א (א) שֶׁתִּהְיֶה עֲשׂוּיָה לְצֵל. דְּאַף עַל גַּב דְּסֻכָּה לְשֵׁם סֻכָּה בָּעֵינַן, (ו) לְשֵׁם סֻכָּה בָּעֵינַן, כְּדִכְתִיב (דברים טז יג) חַג הַסֻּכּוֹת תַּעֲשֶׂה' (ג) כְּלוֹמַר תַּעֲשֶׂה לְשֵׁם סֻכָּה לְהָגֵן תַּחַת צִלָּהּ, (ג) דְּבִשְׁבִיל צֵל הוּא דְּמַקְרֵיָא סֻכָּה, שֶׁסּוֹכֶכֶת מִן הַחֹרֶב, וּלְאַפּוֹקֵי אִם עוֹשֶׂה אוֹתָהּ לִצְנִיעוּת בְּעָלְמָא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם לְפָעָמִים שֶׁלֹּא יִרְאוּ אוֹתוֹ, אוֹ לְדוּר (ד) בָּהּ כָּל הַשָּׁנָה, אוֹ לְאוֹצָר, דְּזֶה אֵינָהּ בִּכְלָל סֻכָּה. וּמִנַּיִן אָנוּ יוֹדְעִין בְּכָל הָנֵי דְּקָחָשִׁיב לְקַמָּן שֶׁעֲשׂוּיַת הַסְּכָךְ לְצֵל הָיְתָה לְהָגֵן מִשָּׁרָב וְשֶׁמֶשׁ וְלֹא לִצְנִיעוּת בְּעָלְמָא, (ה) אִם אָנוּ רוֹאִין שֶׁמִּסְכָּכַת יָפָה, שֶׁאֵין עוֹשִׂין כֵּן בִּשְׁבִיל צְנִיעוּת, מוֹכְחָא מִלְּתָא שֶׁעֲשִׂיָתָהּ הָרִאשׁוֹנָה לְצֵל הָיְתָה: (ב) כְּגוֹן סֻכַּת נְכָרִים וְכוּ'. בְּגֶמָרָא (ח:) אָמְרִינַן דְּבַרְבָּעָה רִאשׁוֹנִים אֵיכָא רֵיעוּתָא מַחֲמַת שֶׁאֵינָם בְּנֵי חִיּוּב, וְרֵיעוּתָא דְּרקב"ש (ו) הוּא מִשּׁוּם דְּלֹא קְבִיעִי,

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שְׁעָלָיו הוּא חָזָק וְקָבוּעַ, וּלְמַעְלָה יֵשׁ גֹּבַהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים, נוֹהֲגִים לְהָקֵל, שֶׁחוֹשְׁבִים קַרְקָעִית הַסֻּכָּה מַגִּיעַ עַד רֹאשׁ אוֹתוֹ הַדֹּפֶן, כֵּיוָן שֶׁיָּכוֹל לִסְמֹךְ בְּמִסְמְרִים בַּל יִמּוֹט, וְלִישֵׁב עַל הַשֻּׁלְחָן שֶׁיֵּשׁ לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ הֶכְשֵׁר סֻכָּה, שֶׁהוּא חֲלָל שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה בְּגֹבַהּ עֲשָׂרָה, וְגַם בָּזֶה לִבֵּי נוֹקְפֵי קָצַת כּוֹ', עַיֵּן שָׁם:

בֵּאוּר הֲלָכָה

סָעִיף קָטָן ז' לְעִנְיַן אִם תְּלוּיִין וְיוֹרְדִין לְתוֹךְ עֲשָׂרָה, דַּחֲשִׁיבִי כְּמוֹ נוֹיִין. וְלִכְאוֹרָה יוֹתֵר רְבוּתָא הָיָה אִם הָיָה מַעֲתִּיקוֹ לְעִנְיַן מִן הַצַּד, דְּאַף דְּנוֹיִין מְמַעֲטִין, כְּלֵי תַּשְׁמִישִׁין אֵינוֹ מְמַעֵט. וּמִשְּׁמַע מִזֶּה דְּלֹא פְּסִיקָא לֵהּ לְמָעֵן אַבְרָהָם דָּבָר זֶה, וְלָכֵן לֹא הֶעְתִּיקוֹ, וְצָרִיךְ עִיּוּן. וְעַיֵּן בְּתר"ל סָעִיף י"ג דְּלִקְמָן סִימָן תרל"ט בְּטַ"ז קָטָן ג' וּבְבֵ"ח שָׁם:

ד * כְּאִלּוּ לֹא אָכַל בַּסֻּכָּה. לְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת בְּסֻכָּה דַּף ג' (ע"א ד"ה דאמר), מִן הַתּוֹרָה לֹא יָצָא, כֵּיוָן דְּרַבָּנָן גָּזְרוּ עַל זֶה וְאָמְרוּ כְּאִלּוּ לֹא קִיֵּם מִצְוַת סֻכָּה. וּלְהָרַ"ן (יד: ד"ה אומרו) וְרִיטְבָ"א (כח. ד"ה הא), רַק מִדְּרַבָּנָן. וּלְדִינָא אֵין נַפְקוּתָא, דִּלְכָל הַשִּׁיטוֹת צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה. אֲבָל לְעִנְיַן אִם יְבָרֵךְ זְמַן בְּאֶכְילָה שְׁנִיָּה, דַּעַת הַפְּרִי מִגְדִּים (א"א סק"ב) דְּיבָרֵךְ, וְהַבְּכוּרֵי יַעֲקֹב (סק"ז) חוֹלֵק עָלָיו, עַיֵּן שָׁם:

* אֲפִלּוּ אִם הִיא סֻכָּה גְּדוֹלָה גְּזֵרָה וְכוּ'. הוּא דַּעַת הָרִי"ף (יג.) וְהָרַמְבַּ"ם (פ"ו ה"ח), דְּבַגְּמָרָא (ג.) פְּלִיגֵי בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל בְּתַרְתֵּי, בְּסֻכָּה גְּדוֹלָה (הֵיְינוּ שֶׁיֵּשׁ לָהּ שִׁעוּר סֻכָּה שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה) וְשֻׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וּבְסֻכָּה קְטַנָּה שֶׁאֵינָהּ מַחֲזֶקֶת רַק רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, וְשֻׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְאִפְּסוּק הִלְכְתָא כְּבֵית שַׁמַּאי, וּכְסִבִירָא לְהוּ דְּתַרְוַיְיהוּ בְּחַד טַעֲמָא שִׁיֵּךְ, מִשּׁוּם שֶׁמָּא יִמָּשֵׁךְ אַחַר שֻׁלְחָנוֹ, אִם כֵּן הֲלָכָה כְּבֵית שַׁמַּאי בֵּין בְּסֻכָּה גְּדוֹלָה וּבֵין בְּסֻכָּה קְטַנָּה. אֲבָל שְׁאָרֵי פּוֹסְקִים חוֹלְקִים, וּסְבִירָא לְהוּ דִּשְׁנֵי טְעָמִים יֵשׁ, בְּסֻכָּה קְטַנָּה הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּבָעֵינַן קָבַע, אַף עַל גַּב דְּפָסְקִינַן דְּסֻכָּה דִּירַת עֲרָאי הִיא, מִכָּל מָקוֹם בָּעֵינַן קָבַע קָצָת, וְאִם אֵינוֹ מַחֲזֶקֶת רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ וְשֻׁלְחָנוֹ הֲוֵי דִּירָה סְרוּחָה, וּבְסֻכָּה גְּדוֹלָה הַטַּעַם שֶׁמָּא יִמָּשֵׁךְ אַחַר שֻׁלְחָנוֹ, וְאִם כֵּן אַף עַל גַּב דְּאִפְּסוּק הִלְכְתָא כְּבֵית שַׁמַּאי בְּסֻכָּה קְטַנָּה, בְּסֻכָּה גְּדוֹלָה הָדְרִינַן לְכְלָלָא בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל הֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל (וְזֶהוּ תַּמְצִית דִּבְרֵי הָרַ"ן וְרִיטְבָ"א). אֲכָן הַמְחַבֵּר פָּסַק לְהַחְמִיר כְּהָרַמְבַּ"ם. וְעַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר עַל מִשְׁנָיוֹת (פרק ב מ"ז), דִּבְסֻכָּה קְטַנָּה סָמוּךְ לְסֻכָּה גְּדוֹלָה, וְרֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בְּסֻכָּה קְטַנָּה שֶׁאֵינוֹ שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה, וְשֻׁלְחָנוֹ בְּסֻכָּה גְּדוֹלָה, בָּזֶה הָרִי"ף לְקַלָּא וְתוֹסָפוֹת (שם) לְחֻמְרָא, דִּלְהָרִי"ף יָצָא, דְּלֹא שַׁיֵּךְ לְמִגְזַר שָׁמָּא יִמָּשֵׁךְ, דְּהָא גַּם שֻׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ סֻכָּה כְּשֵׁרָה, וּלְתוֹסָפוֹת פְּסוּלָה, דְּמִכָּל מָקוֹם סֻכָּה הַקְּטַנָּה דִּירָה סְרוּחָה הִיא. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. אֲכָן בָּאֵמֶת קָשֶׁה לִי לְדַעַת הָרִי"ף כָּל הָנֵי סְגֻיּוֹת דְּדַף ז' עַמּוּד א' וְדַף ט"ז עַמּוּד א' וְעַמּוּד ב', דְּמוּכָח שָׁם בְּהָדְיָא דְּמָשַׁךְ כְּשֶׁדָּר בָּהּ כָּל הַשָּׁנָה, הוּא דְּנִקְרָא לְשֵׁם דִּירָה, וְלֹא בְּאַפָּן זֶה. וְדַע עוֹד דִּבְעֲשׂוּיָה לְדִירָה וּלְאוֹצָר אוֹ לִצְנִיעוּתָא, אֵין מוֹעִיל בָּהּ חִדּוּשׁ כָּל שֶׁהוּא לְהַכְשִׁיר עַל יְדֵי סְגִיּוֹת דְּדַף ז' עַמּוּד א' וְדַף ט"ז עַמּוּד א' וְעַמּוּד ב', דְּמוּכָח שָׁם בְּהָדְיָא דְּמָשַׁךְ סֻכָּה קְטַנָּה שֶׁבְּעָה טְפָחִים, וְלֹא עֲשִׂירִית קָטָן ח' מִן הַתּוֹרָה וְמִן הַתּוֹרָה דַּי בְּשִׁשָּׁה עַל שִׁשָּׁה כְּשִׁעוּר רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, וְצָרִיךְ עִיּוּן. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁהַמָּאוֹר (ג.) רָמַז לָזֶה בְּדִבְרָיו, וְעַיֵּן בְּמִלְחֲמוֹת שָׁם. וּבְשַׁעַר הַצִּיּוּן סוֹף אוֹת ז' בְּאַחֲרִי קְצָת דְּבָרָיו:

א * כְּגוֹן סֻכַּת עֲבוּ"ם וְכוּ'. לְאוֹ אַדִּסְמִיךְ לֵהּ קַאי, שֶׁתְּהֵא עֲשׂוּיָה לְצֵל כְּגוֹן וְכוּ', וְלוֹמַר דְּזוֹ וַדַּאי נַעֲשֵׂית לְצֵל, דִּלְיתָא, אֶלָּא אַעִקָּרָא דִּדְיָנָא קַאי, שֶׁכָּתַב דְּאַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַסֻּכָּה עֲשׂוּיָה לְשֵׁם מִצְוָה כְּשֵׁרָה בְּתַנַּאי שֶׁתְּהֵא עֲשׂוּיָה לְצֵל, וְקָאָמַר עַל זֶה כְּגוֹן סֻכַּת גגב"ך וְרקב"ש וְכוּ', דְּאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ לְשֵׁם מִצְוַת סֻכָּה, כְּשֵׁרוֹת בְּתַנַּאי הַנִּזְכָּר [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"א)], וּפְשׁוּט. וְדַע דְּרַשִּׁ"י (ח: סוכת גרים) פֵּרַשׁ עַל סֻכַּת נְכָרִים, שֶׁעֲשׂוּיִים לְדוּר בָּהּ בֵּימוֹת הַחַמָּה, מִשְּׁמַע מִזֶּה דְּדַוְקָא כְּשֶׁדָּר בָּהּ כָּל הַשָּׁנָה, הוּא דִּנְקְרָא לְשֵׁם דִּירָה, וְלֹא בְּאַפָּן זֶה. וְדַע עוֹד דִּבְעֲשׂוּיָה לְדִירָה וּלְאוֹצָר אוֹ לִצְנִיעוּתָא, אֵין מוֹעִיל בָּהּ חִדּוּשׁ כָּל שֶׁהוּא לְהַכְשִׁיר עַל יְדֵי סְגִיּוֹת דְּדַף ז' עַמּוּד א' וְדַף ט"ז עַמּוּד א' וְעַמּוּד ב', דְּמוּכָח שָׁם בְּהָדְיָא דְּמָשַׁךְ סֻכָּה קְטַנָּה שֶׁבְּעָה טְפָחִים, וְלֹא עֲשִׂירִית קָטָן ח' מִן הַתּוֹרָה וְמִן הַתּוֹרָה דַּי בְּשִׁשָּׁה עַל שִׁשָּׁה כְּשִׁעוּר רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, וְצָרִיךְ עִיּוּן. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁהַמָּאוֹר (ג.) רָמַז לָזֶה בְּדִבְרָיו, וְעַיֵּן בְּמִלְחֲמוֹת שָׁם. וּבְשַׁעַר הַצִּיּוּן סוֹף אוֹת ז' בְּאַחֲרִי קְצָת דְּבָרָיו:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד (ו) וַאֲפִלּוּ אִם רֻבּוֹ בַּבַּיִת, וּבַסֻּכָּה רַק טֶפַח מִמֶּנּוּ, מֻתָּר, דְּהוּא סְגִי בְּשֻׁלְחָן טֶפַח, כֵּן כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קמו סמ"ט). וּבְבִרְכֵי יוֹסֵף (סק"ב) כָּתַב, דַּוְקָא רֻבּוֹ בַּסֻּכָּה, וַאֲפִלּוּ מַשָּׁהוּ יוֹתֵר מֵחֲצִיו סַגִּי, עַיֵּן שָׁם. וְאֵין לְהַשִּׂיג עָלָיו מֵהָא דְּמֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) דְּדֵי בְּשֻׁלְחָן טֶפַח, דְּזֶהוּ אִם אֵינוֹ מַחֲזִיק רַק טֶפַח, אֲבָל לֹא בְּשֻׁלְחָן גָּדוֹל וְרַק מִקְצָתוֹ בַּסֻּכָּה, אֲז גְּזָרִינַן שָׁמָּא יִמָּשֵׁךְ: (ז) מָגֵן אַבְרָהָם (שם). וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב) כָּתַב שֶׁצָּרִיךְ עִיּוּן בָּזֶה. וְנִרְאֶה דְּכָל זֶה דַּוְקָא בְּיוֹשֵׁב עַל פֶּתַח הַסֻּכָּה מִבַּפְנִים וְלוֹקֵחַ מִן הַמַּאֲכָל שֶׁעֲרוּכִים לְפָנָיו עַל הַשֻּׁלְחָן מִבַּחוּץ, וּכְמוֹ שֶׁצִּיֵּר הַגְּמָרָא (ג.) דְּיָתִיב עַל פּוּמָא דְּמִטַּלְלְתָּא, דְּאֲז גְּזָרִינַן שָׁמָּא יִמָּשֵׁךְ אַחַר שֻׁלְחָנוֹ, אֲבָל שֻׁלְחָן בְּתוֹךְ גִּנָּה, שֶׁיּוֹשֵׁב בַּסֻּכָּה וְאוֹכֵל וְאֵינוֹ לוֹקֵחַ מִן הַשֻּׁלְחָן כְּלָל, רַק שֶׁנּוֹהֵג כְּמוֹ עָנִי שֶׁפּוֹתוֹ בְּיָדוֹ וְאוֹכֵל, אֲז לֹא גְּזְרוּ חֲכָמִים כְּלָל שֶׁמָּא יִמָּשֵׁךְ, כֵּן נִרְאֶה לִי. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּרַמְבַּ"ן בְּמִלְחָמוֹת (ג: ד"ה ומה שכתב) לְעִנְיַן סֻכָּה שֶׁמְּחֻזֶּקֶת רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, דַּאֲפִלּוּ אִם יְרָצֶה לֶאֱכֹל בִּכְנָפִים וּפִתּוֹ בְּיָדוֹ, גַּם כֵּן אֵינוֹ יוֹצֵא בָּזֶה. אֶלָּא דְּבָאֱמֶת הָתָם שְׁאנֵי, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּעַצְמוֹ הַטַּעַם שֶׁכָּל שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לַאֲכִילָה כְּדַרְכָּהּ [הֵיְינוּ שֶׁאֵין לוֹ שָׁם מָקוֹם לְהַעֲמִיד שֻׁלְחָן וְלֶאֱכֹל] אֵינָהּ סֻכָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעַנְיָנֵנוּ שֶׁיָּכוֹל לְהַעֲמִיד שָׁם שֻׁלְחָן, אֶלָּא שֶׁמִּתְעַצֵּל, בָּזֶה בְּוַדַּאי יוֹצֵא בַּאֲכִילָתוֹ. וְעַיֵּן בִּירוּשַׁלְמִי פֶּרֶק ב' הֲלָכָה ח', לֹא סוֹף דָּבָר וְכוּ', וּבְקֶרְבָּן עֵדָה שָׁם מַשְׁמַע לְכְאוֹרָה דְּלֹא כְּדִבְרֵי, אָמְנָם בְּפָנֵי מֹשֶׁה שָׁם בְּאֹפֶן אַחֵר, וְכֵן בְּפִרְי מְגַדִּים (א"א סק"ב), וְהוּא הִפְרִיז עַל הַמִּדָּה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah